

1593 Spanjaarden claimen Suriname als hun eigendom.

1650 De Engelsen veroveren Suriname van de Spanjaarden. Zij begonnen met het aanleggen van plantages, waarbij slaven werden ingezet als arbeiders.

1667 De Britten ruilen Suriname met Nederland voor New York (toen nog Nieuw-Amsterdam).

1675 Oprichting (2^e) WIC: begin Trans-Atlantische slavenhandel, een driehoekshandel tussen Europa, West-Afrika en Amerika. Het doel was om handelswaar zo financieel mogelijk te verhandelen. Ook slaven werden gezien als handelswaar voor/door Nederland. (bron: <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/trans-atlantische-slavenhandel>).
Vanuit West-Europa vertrokken handelsschepen naar West-Afrika. Ze namen handelsspullen en luxegoederen mee. Aangekomen bij de westkust van Afrika, ruilden ze hun waar voor goud, ivoor en slaven. Vervolgens voeren de schepen vol met slaven naar Noord-Amerika of naar het Caribisch gebied, specifiek Curaçao, Sint Eustatius en Suriname). De producten van die plantages werden vervolgens per schip weer naar Europa gebracht. (bron: <https://historiek.net/driehoekshandel-trans-atlantisch/76128/>)

1600 Over een periode van twee eeuwen haalde, verhandelde en benutte de VOC 600.000 tot 1 miljoen slaven uit Zuid-oost-Azië. Volgens onderzoek zou dit 'slechts' 0,5% zijn van de handelsopbrengsten van de VOC zijn geweest. VOC: een handelsnetwerk tussen diverse handelsposten in de Aziatische regio.

1800

1811 1^e Volkstelling, dit onder Engels regime. Deze telling is niet uitgevoerd in Coronie en Nickerie, en onder de inheemsen en marrons in het binnenland. Ook de in Suriname gelegeerde militairen, de Engelse ambtenaren en de Engelse gouverneur komen er niet in voor. De telling is opgedeeld in drie categorieën: witten ('blanken'), kleurlingen ('couleurlingen') en zwarten ('negers').

1814 Afschaffing Trans-Atlantische slavenhandel. In een periode van ±1500 tot 1870 werden er naar schatting zo'n 12 miljoen Afrikanen van Afrika naar de Amerika's en de Caraïben verhandeld door Europeanen.

1824 Oprichting NHM (Nederlandse Handels Maatschappij), voorloper van ABN AMRO door koning Willem I ter bevordering van de handel. De koning was de grootaandeelhouder. De NHM werd de opvolger van de VOC.

1842 De emigratie van Chinezen gelegaliseerd, na het sluiten van het zogenoemde Verdrag van Nanking (Nanjing) met de Engelse regering. China was daarna als het ware 'opengebroken' voor handel met de Westerse koloniale mogendheden. Via de opengestelde Chinese havensteden, zoals het Portugese Macau en het Britse Hongkong, werd vooral gebruik gemaakt door de 'Hakka' Chinezen. Deze minderheid was in de dertiende eeuw door de Mongolen vanuit het Noorden naar Zuid-China verdreven. Daar leefden deze Hakka's in conflict met de autochtone bevolking. Veel van de Chinese contractarbeiders in Suriname zijn uit de Hakka groep afkomstig. (bron: <https://www.hindorama.com/chinese-surinamers-een-succesvolle-bevolkingsgroep-prof-chan-choenni/>)

1847 600 Chinese arbeiders kwamen aan op Cuba als onderdeel van een experimentele uitwisseling tussen een Cubaanse smokkelaar en Chinese autoriteiten. De oorzaak lag in het hoge tempo van de suikerindustrie en het afnemen van de trans-Atlantische handel. Spaanse plantages zochten hun arbeiders in het oosten.

Tussen 1847 en 1874 werden 142.000 Chinese contractarbeiders naar Havana gestuurd. Van die 142.000 kwamen er slechts 125.000 aan; 17.000 man overleden tijdens of na de overtocht. (bron: <https://chinesefamilyhistory.org/roots-cuba/>).

1853 1^e schip 'de Merwede' met 18 Chinezen van Java naar plantage Catharina Sophia en plantage La Proveyance. De reis voer van Batavia via Kaap de Goede Hoop en Sint Helena met eindpunt Suriname. Het zou ruim drie maanden duren. Van de 18 Chinezen overleden er 3 tijdens de reis.

Kasmoni in Suriname
(bron: <https://www.cbvs.sr/museum/numis-infovoorz-moni%20tori%2068.htm>)

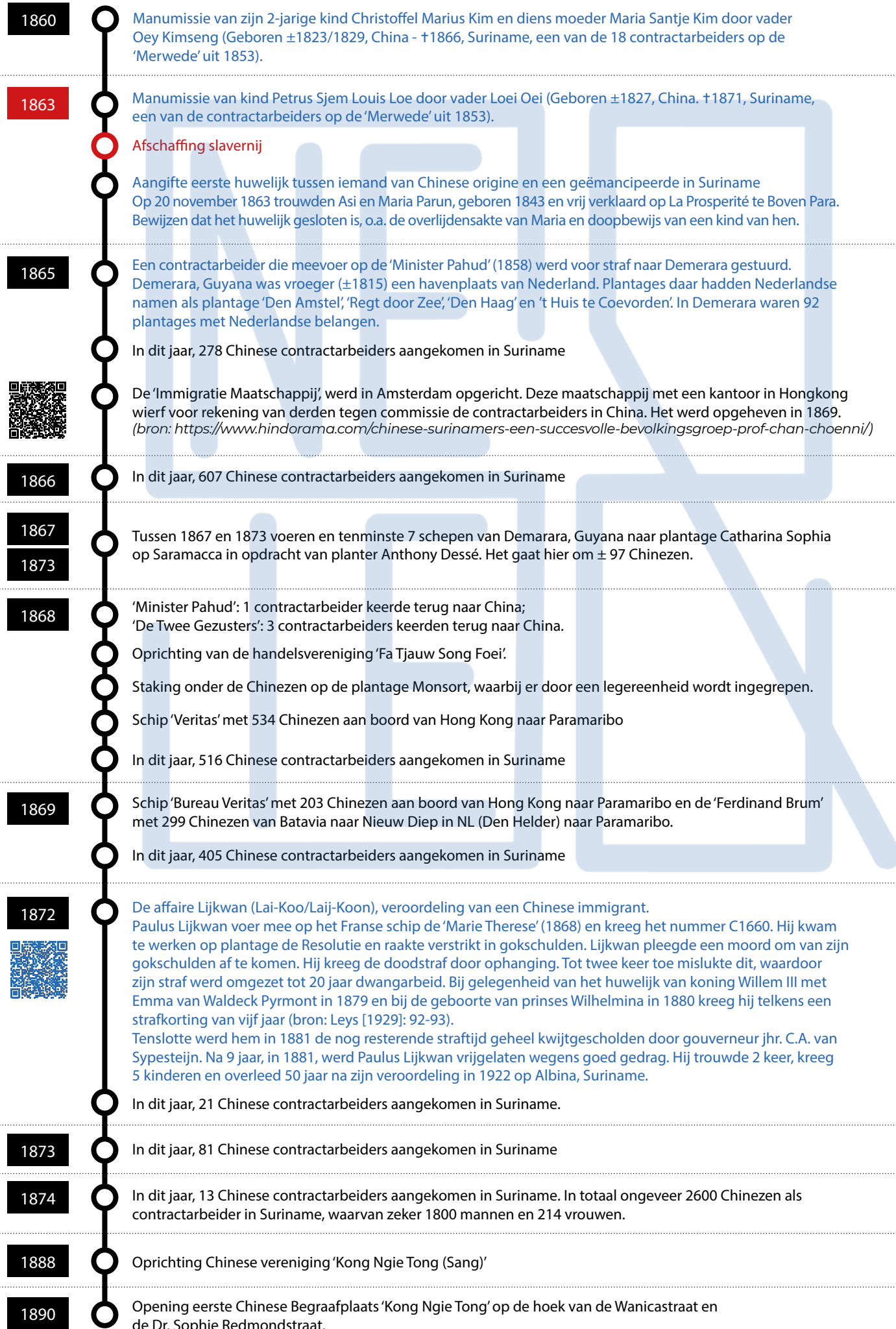
20 oktober 1853 is de herdenkingsdatum en viering van de Chinese immigratie

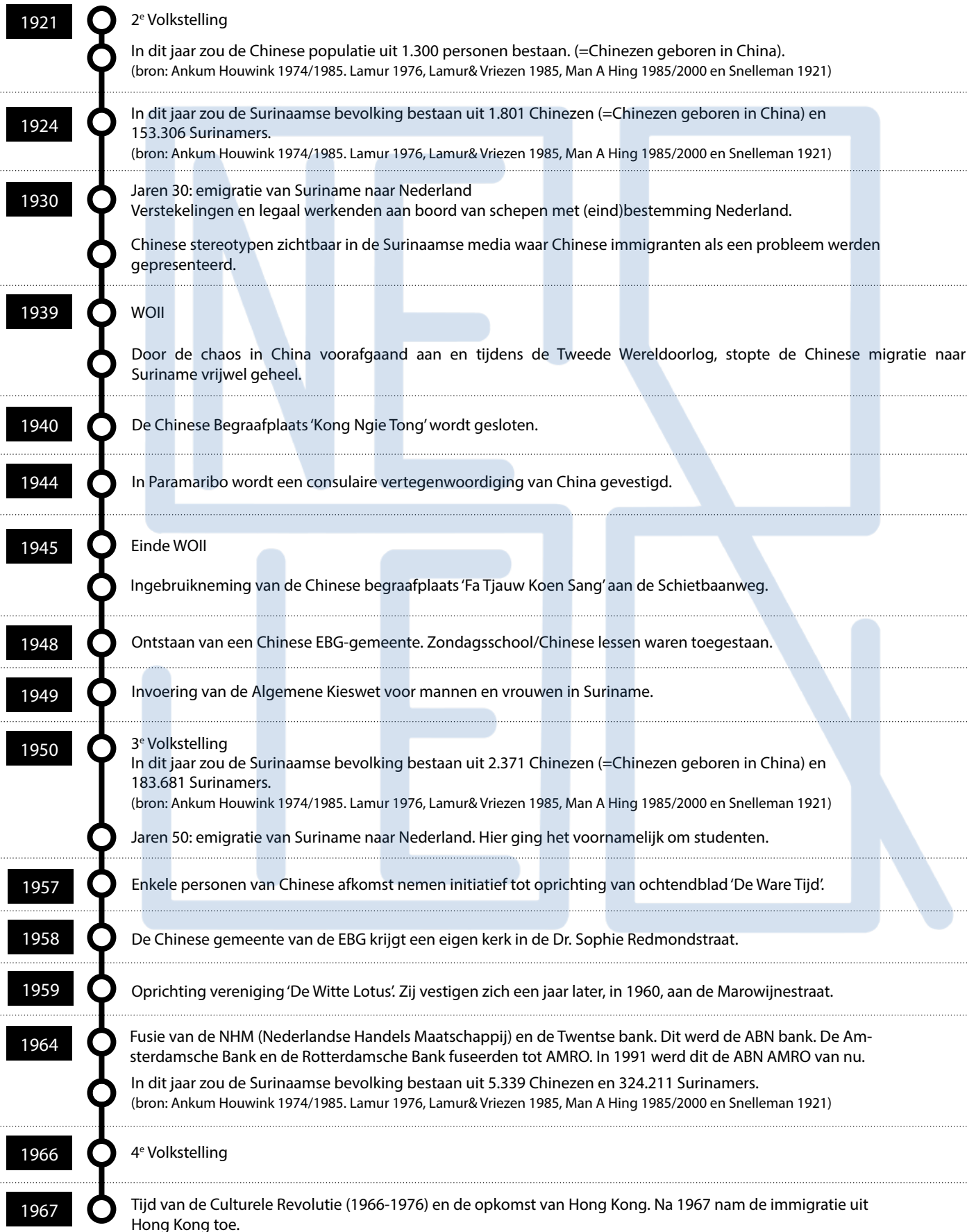
1858 2^e schip 'Minister Pahud' met 136 Chinezen uit Macau.
De jongste contractarbeider op de 'Minister Pahud' was 16 jaar, Angie (C41).
36 van de arbeiders overleden tijdens hun contractperiode (1864-1870).

3^e schip 'de Twee Gezusters' met 142 Chinezen uit Hongkong.
De oudste contractarbeider op de 'Twee Gezusters' was 70 jaar, Tjan-Ajoe (C26).
49 van de arbeiders overleden tijdens hun contractperiode (1864-1870).

De 'Minister Pahud' en 'de Twee Gezusters' kwamen aan in 1858 tijdens de slavernij. Plantagehouders besloten geen contractarbeiders aan te werven die hun geld zouden kosten, omdat ze nog gratis slaven tot hun beschikking hadden. (Anton de Kom, "Wij slaven van Suriname"). De gouverneur verklaarde eenzijdig het contract van de arbeiders ongeldig; tussen 1858 en 1864 werkten de arbeiders voor niets. De plantagehouders namen ze pas in dienst toen ze gecompenseerd werden voor het vrijlaten van hun slaven. Het is niet bekend hoe de Chinezen leefden tussen 1858 en 1864.

In dit jaar, 487 Chinese contractarbeiders aangekomen in Suriname.





- 1970 ○ Jaren 70: emigratie van Suriname naar Nederland. De oorzaak hiervan lag in de onzekerheid van Suriname's onafhankelijkheid.
Een betrekkelijk groot aantal Chinezen vertrekt vooral naar Nederland, de VS en Canada.
± 22.000 Surinamers emigreerden naar Nederland, waarvan ± 3.000/4.000 Chinezen (geboren in China).
(bron: Ankum Houwink 1974/1985. Lamur 1976, Lamur& Vriezen 1985, Man A Hing 1985/2000 en Snelleman 1921)
- 1971 ○ In dit jaar zou de Surinaamse bevolking bestaan uit 6.400 Chinezen (geboren in China) en 379.607 Surinamers.
(bron: Ankum Houwink 1974/1985. Lamur 1976, Lamur& Vriezen 1985, Man A Hing 1985/2000 en Snelleman 1921)
- 1972 ○ De vereniging 'Kong Ngie Tong Sang' begint de uitgave van een Chinese krant.
- 1973 ○ 1973 Voor het eerst en eenmalig neemt een specifiek Chinese politieke partij aan de parlementsverkiezingen deel: de Verenigde Volks Partij, VVP, opgericht door arts en Gynaecoloog Ruben Lie Paw Sam had als hobby Goud zoeken in Binnenland van Suriname
- 1975 ○ **Onafhankelijkheid Suriname**
- 1979 ○ In dit jaar werd er een nieuw verdiepingsgebouw opgericht voor een cultureel centrum, waarin eveneens een Chinese school werd gevestigd.
- 1980 ○ Coup gepleegd door legerleider Desi Bouterse en 16 militairen
- 1982 ○ Uitgave krant 'Chung Fa Dagblad'
- 1984 ○ Aan de Grote Combéweg wordt de 2^e Chinese protestante kerk gevestigd.
○ Een uitslaande brand verwoest de bovenverdieping van het monumentale hoofdgebouw van 'Kong Ngie Tong Sang'.
- 1986 ○ Binnenlandse oorlog Suriname
- 1989 ○ Plotseling toenemende Chinese immigratie van 1989 tot ±1990.
- 1990 ○ De periode eind jaren 80 wordt in Suriname geassocieerd met illegale immigratie, georganiseerde misdaad, economische uitbuiting en geldingsdrang van de Volksrepubliek China. Zgz populair verzet tegen de politiek(e) onvrede: 'Chinezen zijn de nieuwe kolonisatoren, er zijn er teveel van, er komen er steeds meer en de overheid grijpt maar niet in, en verspeelt zo haar legitimiteit tegenover ons, vaderlandslievende Surinamers'.
- 1992 ○ Einde Binnenlandse oorlog Suriname
- 1998 ○ Suriname vestigt een ambassade in Beijing.
○ Het in 1984 deels verwoeste gebouw van 'Kong Ngie Tong Sang' wordt opnieuw in gebruik genomen.
- 1999 ○ Mr. KR Ho Ten Soeng wordt benoemd tot eerste burgemeester in NL met een migratieachtergrond.
- 2023 ○ **1 juli 1863 Nationale Herdenking Nederlands Slavernijverleden**
In dit jaar wordt 150 jaar vrijheid herdacht en gevierd.
○ 20 oktober 1853 is de herdenkingsdatum van de Chinese immigratie
In dit jaar wordt 170 jaar immigratie gevierd.
- 2024 ○ Conferentie Contractarbeid uit de Schaduw
- 2026 ○ Oprichting Snésie &
○ Kickoff voor zichtbaar erfgoed

